

حضرت عبدالبهاء میفرمایند: در آینده اخلاق عمومی بسیار فاسد گردد. باید اطفال را تربیت بهائی نمود تا سعادت دو جهان یابند و آلا در زحمت و مشقات افتند؛ زیرا سعادت عالم انسانی به اخلاق رحمانیست.

منتخباتی از مکاتیب حضرت عبدالبهاء ج ۱ ص ۱۲۴

ایجاد و حفظ هویت بهائی در اطفال

قسمت روحانی

۱- مناجات شروع

۲- مناجات دوم

۳- نصوص مبارکه حضرت بهاءالله

۴- نصوص مبارکه حضرت عبدالبهاء

قسمت اداری

۶- اولویت تربیت به آداب الهی و تحسین اخلاق

۷- مبادی اساسیه تربیت اطفال

۸- موقعیت مهم والدین در شکل دادن به پیشرفت روحانی اطفال

۹- قسمتی از نامه دارالانشاء بیت العدل اعظم الهی ۱۹۹۳

۱۰- پرورش عشق به جمال ابهی در قلوب اطفال

۱۱- شور و مشورت: چگونه می توانیم هویت بهائی را در اطفال ایجاد و تقویت نمائیم؟

۱۲- اخبار و بشارات

۱۳- برنامه نونهالان و نوجوانان

قسمت اجتماعی

۱۴- تنفس و پذیرایی

۱۵- مناجات خاتمه

ناظمین عزیز و گرامی با تقدیم تحیت ابدع ابهی

برنامه پیشنهادی ذیل با عنوان " ایجاد و حفظ هویت بهائی در اطفال " تقدیم می گردد. این برنامه قصد دارد نظر عموم آحاد جامعه علی الخصوص والدین عزیز را به موضوع ظهور محبت الله در روح و جان اطفال، تربیت روحانی آنان و ایجاد هویت بهائی در قلوبشان جلب نماییم. اهمیت این موضوع در دنیای کنونی که از طرفی پر از اضطراب و آشوب و از طرف دیگر مشحون از فساد و جاذبه های مبتذل مادی و غیر اخلاقی است؛ نمود بیشتری می یابد و متأسفانه اطفال معصوم، از همان اوان کودکی در معرض مخاطرات اجتماعی می باشند. در قسمت های مختلف برنامه به جنبه های مختلف تربیت روحانی اشاره شده است. علاوه بر آن بیت العدل اعظم در پیامهای خود به برخی از جنبه های اساسی هویت بهائی پرداخته اند. از جمله:

- عادت به تلاوت روزانه آیات الهی (پیام رضوان ۲۰۱۰)
 - رعایت ایام متبرکه (پیام ۲۹ دسامبر ۲۰۱۵)
 - تقدیم تبرّعات (پیام ۲۹ دسامبر ۲۰۱۵)
 - تبلیغ امر الهی (پیام ۲۹ دسامبر ۲۰۱۵)
- و در نامه ای از طرف دارالانشا معهد اعلی، به جهت ظهور محبت الله و حصول انجذاب وجدانی و حیات روحانی، تعالیم مبارکه ای را ذکر فرموده اند. از جمله:
- اقامه صلوه یومیه
 - تلاوت آیات در صبح و شام
 - ذکر الله ابهی ۹۵ مرتبه در شبانه روز
 - شرکت در ضیافات نوزده روزه
 - تبلیغ امرالله
 - مطالعه مستمر آیات و الواح الهیه
 - کوشش مداوم در خدمت به امر الهی

(مجموعه جوانان ص ۸۴)

امید است با فضل و عنایت الهیه، محبت الله و صفات روحانی با روح و جان نونهالان عزیزمان آمیخته گردد تا هم از آفات زمانه محفوظ مانند و هم برای عالم، نوید بخش جهانی بهتر باشند. از آنجائی که برخی از مطالب فوق در متن برنامه نیست و به وضوح برنامه ها نیز کمک می نماید، لطفاً آنها را به نحو مقتضی به اطلاع اعضای ضیافت برسانید.

با آرزوی تأیید و توفیق

۱- مناجات شروع

إِلَهِهَا مَعْبُودًا مَلِكًا

حمد و ثنا سزاوار تو است؛ چه که از مشتی تُراب خَلق را خَلق فرمودی و گوهر بینش و دانش عطا نمودی. ای کریم، از تو می طلبیم آنچه را که سبب حیات ابدی و زندگی سرمدیست ما را محروم منما، وجود از جودت موجود، او را از طراز عنایت منع مفرما و کل را به تجلیات انوار نیر توحید منور گردان. لَكَ الْأَمْرُ فِي الْمَبْدَأِ وَالْمَعَادِ وَ لَكَ الْحُكْمُ يَا مَالِكَ الْإِيجَادِ وَ مَالِكَ الْعِبَادِ.

ادعیه حضرت محبوب ص ۳۲۸

۲- مناجات دوم

هو الله

خداوندا مهربانا این اطفال نازنین صُنْع دست قدرت تواند و آیات عظمت تو خدایا این کودکان را محفوظ بدار. مؤید بر تعلیم کن و موقّق به خدمت عالم انسانی نما. خدایا این اطفال دُرْدانه‌اند در آغوش صدف عنایت پرورش ده توئی بخشنده و مهربان

ع ع

هو الله ج ۲ ص ۱

۹- قسمتی ازنامه دارالانشاء بیت العدل اعظم الهی ۱۹۹۳

طفل در هنگام تولد موجودی است که با حدّ کمال بسی فاصله دارد و نه تنها ناتوان است؛ بلکه در واقع کامل نیست و حتی به طور طبیعی به رفتار شرارت‌آمیز متمایل است. وی را باید تعلیم داد تا تمایلات طبیعیش تعدیل گردد، هماهنگی پیدا کند و تحت کنترل و انضباط درآید. حتی اگر لازم باشد باید تحت فشار قرار گیرد و رفتارش منظم شود تا صحت جسمانی و رشد اخلاقیش تأمین گردد. والدین بهائی نمیتوانند نسبت به اطفالشان مُسامحه‌کار و سهل‌انگار باشند. مخصوصاً در مورد اطفالی که طبیعتاً نافرمان و خشونت‌گرا هستند. حتی کافی نیست که والدین در حق فرزندان خود به دعا و مناجات متوسّل شوند؛ بلکه باید بکوشند که با رأفت و شکیبائی، اصول رفتار اخلاقی را در فکر و ذهن کودکان خود القاء نمایند و آنان را با حکمت و محبت، به اصول و تعالیم امر آشنا سازند تا فرزندان‌شان بتوانند "ابناء حقیقی خداوند" گردند و از سگان وفادار و هوشمند ملکوت الهی شوند.

۳- نصوص مبارکه حضرت بهاءالله

"آباء باید در دین آبناء و اتقان آن، جهد بلیغ نمایند. چه هر فرزندی از دین الهی خارج شود البتّه به رضای آبوین و حق جَلّ جلاله عمل ننماید. جمیع اعمال حسنه به نور ایمان ظاهر و مشهود و در فقدان این عطیه کبری از هیچ مُنکری اجتناب نکند و به هیچ معروفی اقبال ننماید."

پیام آسمانی ج ۱ ص ۹۸

"کلمه الله در ورق هشتم از فردوس اعلی، دارالتعلیم باید در ابتدا، اولاد را به شرائط دین تعلیم دهند تا وعد و وعید مذکور در کتب الهی ایشان را از مناهی منع نماید و به طراز اوامر، مزین دارد ولکن به قدری که به تعصب و حمیه جاهلیّه منجر و منتهی نگردد."

مجموعه الواح بعد از کتاب اقدس ۳۷

"آنچه از برای اطفال در مقام اول و رتبه اولیه واجب و لازم است، تعلیم کلمه توحید و شرایع الهیه است؛ چه که من دون آن، خشیت الله حاصل نمی شود و در فقدان آن، صد هزار عمل مکروهه غیر معروفه و اقوال غیرطیبه ظاهر می گردد..."

مجموعه آثار مبارکه درباره تربیت بهائی ص ۱۲

۴-نصوص مبارکه حضرت عبدالبهاء

"این اطفال را اُمّهات باید از بدایت به تربیت الهیه تربیت نمایند. یعنی همواره ذکر حق کنند و از بزرگواری حق سخن رانند و القای خشیه الله نمایند و در نهایت لطافت و نظافت و مهربانی طفل را پرورش دهند تا آنکه هر کودکی از بدو حیات نسیم محبت الله، استنشاق نماید و از رائحه هدایت الله به اهتزاز آید. این بدایت تاسیس تربیت است و اساس کل. " ۱

"باید از بدایت، اطفال را به تربیت الهی پرورش داد و همواره به ذکر حق متذکر نمود تا محبت الله در طینت آنان، ثبوت و قرار یابد و با شیر امتزاج نماید. " ۲

"اطفال سَبَق خوان را درس عشق الهی ده و تعلیم تعالیم آسمانی نما زیرا اطفال و صبیان را تربیت و اخلاق و ادب بیش از دانش لازم و واجب و فرض. " ۳

"تربیت اطفال به آداب روحانی الهی اساس بنیانست و تا اساس محکم نگردد، ابنیه مُتَفَرِّعه را ثمری نباشد. " ۴

"اما در وقت خواب اطفال اُمّهات باید غزلیات جمال مبارک را بخوانند تا از سنّ طفولیت این اطفال به آیات هدی تربیت شوند. " ۵

"...مربی اطفال اُمّهاتند و تا اُمّهات در بدایت، تأسیس ادب و تربیت ننمایند، من بعد هر قدر همّت و غیرت شود ثمره و نتیجه کلیّه حاصل نگردد. حال البتّه صد البتّه شما اُمّهات را پیام من برسانید و بگوئید که اطفال شما اطفال منند. باید به قسمی تربیت نمائید که سبب حیرت گردد. این خدمت عظیم است... " ۶

"در خصوص تربیت اطفال، اُمّهات باید نهایت اهمّیت بدهند و همّت بگمارند؛ زیرا شاخه تا تر و تازه است، هر نوع تربیت نمائی تربیت شود. پس اُمّهات باید طفلان خردسال را مانند نهالها که باغبان می پرورد، پرورش دهند. شب و روز بکوشند که در اطفال، ایمان و ایقان و خشیت رحمان و محبّت دلبر آفاق و فضائل اخلاق و حُسن صفات تأسّس یابد. مادر اگر از طفل حرکت ممدوحی بیند، ستایش کند و تحسین نماید و تطییب خاطر طفل کند و اگر ادنی حرکت بی قاعده ای صدور یابد، طفل را نصیحت کند و عتاب ننماید و به وسائط معقوله، حتّی زجر لسانی جزئی اگر

لازم باشد، مجری دارد؛ ولی ضرب و شتم ابداً جائز نیست؛ زیرا به کلی اخلاق اطفال، از ضرب و شتم، مذموم گردد. ۷"

۱- پیام آسمانی ج ۳ ص ۲۳۵

۲- پیام آسمانی ج ۳ ص ۲۳۹

۳- پیام آسمانی ج ۳ ص ۲۳۸

۴- گلزار تعلیم بهائی ص ۱۰۶

۵- منتخباتی از آثار مبارکه در باره تربیت بهائی ص ۹۲

۶- مکاتیب جلد ۷ ص ۲۲

۷- پیام آسمانی ج ۱ ص ۹۹

۶- اولویت تربیت به آداب الهی و تحسین اخلاق

" اطفال باید اول به آداب الهی تربیت شوند و ترغیب و تشویق بر تحسین اخلاق گردند؛ آنگاه به قدر امکان، کوشش در تحصیل علوم و صنایع و فضائل آنها گردد؛ چه اگر تربیت الهیه و اخلاق حسنه نباشد، اکتساب علوم و صنایع، تنها کفایت ننماید و مانع فساد اخلاق و مضرّات نفس و هوی نشود، بلکه سبب ترویج افکار باطله و وسیله تقویت اغراض شخصیّه گردد؛ مگر آنکه با تربیت الهی و حسن اخلاق توأم باشد."

گلزار تعلیم بهائی ص ۱۰۹

۷- مبادی اساسیه تربیت اطفال

حضرت ولی امرالله میفرمایند:

تربیت اطفال به حسب تعلیم مُدَوّنه در کتب الهیه، بی نهایت مهم و لازم است. در آن اهمال ننمائید، چه که اساس است. علوم مادیّه عالیّه و اطلاعات روحانیّه و خوض و تعمّق در الواح و آثار مبارکه و تعلیم اُسلوب تبلیغ و تاریخ ادیان و تحصیل کتب مقدّسه از انجیل و تورات و قرآن کلّ از مبادی اساسیّه تربیت اطفال و جوانانست و چون به این تحصیلات موفّق شوند، باید کلام و بیان را به افعال لایقه و اعمال طیبّه مزین دارند و اثبات نمایند؛ تا از مادون ممتاز گردند و سرمشق سائرین شوند و چون چنین شود، فوج فوج نفوس اقبال نمایند و هدایت گردند. از آستان مقدّس دعا و استدعا نمایم که اطفال و جوانان و سائر احبّا از رجال و نساء کلاً به ایفای وظایف مقدّسه خویش قیام نمایند و در اقدامات و مساعی خود مؤیّد و موفّق شوند.

مائده آسمانی ج ۳ ص ۴۷-۴۸

۸- موقعیت مهم والدین در شکل دادن به پیشرفت روحانی اطفال

بیت العدل اعظم می فرمایند:

حال مایلیم کلامی چند با والدین که مسئولیت اولیّه پرورش کودکان را بر عهده دارند در میان بگذاریم. از آنها تمنا می‌نماییم که تربیت روحانی کودکان خود را پیوسته در مدّ نظر داشته باشند. به نظر می‌رسد که برخی از والدین گمان می‌کنند که این وظیفه منحصرأ بر عهده جامعه است. برخی دیگر معتقدند که به منظور حفظ استقلال اطفال در تحرّی حقیقت نباید دیانت بهائی را به آنان تعلیم داد. بعضی دیگر هم احساس می‌کنند که توانایی لازم برای بر عهده گرفتن چنین وظیفه‌ای را ندارند. هیچ یک از این تصورات صحیح نیست. حضرت مولی الوری فرموده‌اند که ”بر پدر و مادر فرض عین است که دختر و پسر را به نهایت همّت تعلیم و تربیت نمایند“ و اضافه فرموده‌اند که ”اگر در این خصوص قصور کنند در نزد ربّ غیور مأخوذ و مذموم و مدحورند.“ پدر و مادر، فارغ از میزان تحصیلات‌شان، موقعیتی مهم و حسّاس برای شکل دادن به پیشرفت روحانی کودکان خود دارند و هرگز نباید توان‌مندی خود را برای تربیت اخلاقی کودکان‌شان ناچیز انگارند. زیرا والدین از طریق یک محیط خانوادگی که آگاهانه با عشق به خداوند، کوشش در جهت اجرای احکام الهی و روح خدمت به امر الله و عدم تعصّب و برکناری از تأثیرات مخرب غیبت ایجاد می‌نمایند، اثری قطعی و حیاتی در پرورش اطفال دارند. هر پدر و مادری که به جمال مبارک مؤمن و معتقد است، مسئولیت آن را دارد تا به گونه‌ای سلوک و رفتار نماید که خود به خود منتهی به اطاعت کودکان از والدین گردد، اطاعتی که تعلیم امر مبارک ارزشی بسیار برای آن قائل شده است. البته علاوه بر کوشش‌هایی که در خانواده انجام می‌شود، والدین باید از کلاس‌های کودکان که جامعه بهائی ارائه می‌دهد نیز حمایت نمایند. هم‌چنین باید به خاطر داشت که کودکان در دنیایی زندگی می‌کنند که آنها را از طریق برخورد مستقیم با مخاطراتی که قبلاً ذکر شد و یا از طریق برنامه‌های مبتذل و اجتناب‌ناپذیر رسانه‌های گروهی، از واقعیت‌های ناهنجار مطلع می‌سازد. بنا بر این بسیاری از آنان مجبورند نابهنگام بالغ شوند و در بین اینها کسانی هستند که به دنبال موازین و مقرراتی می‌گردند که زندگی آنها را هدایت نماید. در برابر این صحنه تیره و تار اجتماعی منحنّ، کودکان بهائی باید همانند نمادهایی از آینده‌ای بهتر، بدرخشند.

۱۰- پرورش عشق به جمال ابهی در قلوب اطفال

محبت خدا، محبت مظهر امر اوست. به همین سبب کودکان بهایی را باید دوستدار جمال ابهی و شیفته و دلداده او ساخت و دینداری آنان را به صورت مهرورزی به جمال قدم و عشق بازی با اسم اعظم درآورد. و البته برای اینکه چنین بتوان کرد نخست باید این عشق را در دل خود پرورد تا آثار آن خود به خود از ما ظاهر آید و بر دلهای کودکان نقش بندد. آنگاه باید زمزمه عاشقانه سر دهیم؛ با سرودها و شعرها و ترانه‌ها که به زبان می‌آوریم و سوز و گداز عشق را در قالب آنها فرو میریزیم، حال دل خود را باز گوئیم. این نغمه‌ها را یک حرف و دو حرف بر زبان آنها گذاریم. شامگاهان با ترنم اشعار جمال قدم به خواب نازشان فرو بریم؛ بامدادان با نوای جان افزای مناجات بیدارشان کنیم. سرگذشتهای دل انگیز از جمال جانان در حضور آنان بگوئیم و بشنویم. عشقی را که طلعت دلدار به نوباوگان بهایی داشته و آن را به اقسام مختلف در آثار خود باز نموده است به هر زبانی و در هر مجالی بدانان برسانیم تا از این همه قربت که در بارگاه عزت داشته اند همواره بر خود ببالند و سر به آسمان برافرازند و مهر چنین محبوبی را به بهای جان خریدار شوند. منتهی در همه این موارد «شرط اول قدم این است» که پایدار و پای افشار باشیم. در شیوه خود مداومت کنیم. اتصال مسیر تربیت را بهم نزنیم. چنان نباشد که گاهی بر اثر هیجان آنی کاری کنیم و از آن پس چنانکه گوئی رسم راه ما نبوده است آن را به یک سو نهمیم و سر از جای دیگر بدر آوریم. چنان نباشد که شور مستانه ای که به نام مهر دلدار از ما آشکار میشود، رنگ ریا به خود گیرد و آثار تظاهر و تصنع بر آن لایح باشد...

تربیت در آیین بهایی به قلم دکتر علیمراد داودی ص ۱۰